
Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikäihmisten neuvoston toimintasääntö

Toiminta-ajatus ja periaatteet

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikäihmisten neuvosto on hyvinvointialueesta säädetyn lain tarkoittama osallistumis- ja vaikuttamistoimielin (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §).

Ikäihmisten neuvosto toimii ikääntyneiden äänenä hyvinvointialueen päätöksenteossa ja edistää ikääntyneiden asemaa Pohjois-Savossa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikäihmisten neuvoston toimintaedellytyksistä vastaa aluehallitus. Ikäihmisten neuvosto voi tehdä yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa sekä ottaa kantaa muiden organisaatioiden toimialaan kuuluviin asioihin, mikäli neuvosto katsoo niillä olevan vaikutusta Pohjois-Savon alueen ikääntyvään väestöön.

Kokoonpano ja neuvoston nimeäminen

”Aluehallituksen on asetettava…ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto…

Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. ”

Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §

Aluehallitus nimeää hyvinvointialueen ikäihmisten neuvostoon enintään 19 jäsentä ja varajäsenet.

Aluehallitus käynnistää valintaprosessin nimeämispyyntöillä. Hyvinvointialueen nimeämä yhteyshenkilö lähettää kuntien vanhusneuvostoilta tai yhdistetyille vanhus- ja vammaisneuvostoilta pyynnön nimetä jäsen ja varajäsen hyvinvointialueen ikäihmisten neuvostoon.

Jokaisen kunnan vanhusneuvosto valitsee keskuudestaan jäsenen ja varajäsenen hyvinvointialueen ikäihmisten neuvostoon. Mikäli kunnassa on yhdistetty vanhus- ja vammaisneuvosto, valitaan hyvinvointialueen ikäihmisten neuvostoon ikäihmisiä edustavat henkilöt. Kun kokoonpano on valmis, esitys etenee aluehallituksen nimettäväksi.

Hyvinvointialueen ikäihmisten neuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan järjestäytymiskokouksessaan. Puheenjohtajisto valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vuosiksi 2023-2025 nimettyyn neuvostoon valittu puheenjohtajisto toimii kuitenkin aluevaltuustokauden loppuun saakka.

Aluehallitus nimeää edustajansa asiantuntijajäseneksi ja pyytää hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluja nimeämään oman asiantuntijajäsenensä. Ikäihmisten neuvoston apuna toimii hyvinvointialueen tehtävään osoittama yhteyshenkilö.

Toimikausi

Toimikausi noudattaa aluehallituksen toimikautta. Toimikausi jatkuu, kunnes uusi hyvinvointialueen ikäihmisten neuvosto on valmis aloittamaan toimintansa.

Hyvinvointialueen ikäihmisten neuvoston jäsenyys edellyttää kuulumista kunnan vanhusneuvostoon tai yhdistettyyn vanhus- ja vammaisneuvostoon. Mikäli henkilö ei enää ole jäsenenä kunnan neuvostossa, kunta nimeää tilalle uuden jäsenen. Kunta toimittaa tiedon päätöksestä hyvinvointialueen kirjaamoon, josta nimeäminen etenee aluehallituksen vahvistettavaksi.

Kokouskäytännöt

Ikäihmisten neuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtaja. Sen lisäksi neuvosto on kutsuttava koolle, mikäli kuusi jäsentä sitä vaatii. Kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja puolet jäsenistä osallistuu kokoukseen.

Kokouksen esittelijänä toimii puheenjohtaja. Sihteerinä toimii hyvinvointialueen tehtävään nimeämä yhteyshenkilö. Neuvosto kokoontuu noin kahden kuukauden välein. Kokous kutsutaan koolle vähintään viikko ennen kokousta.

Lähikokoukset järjestetään pääsääntöisesti Kuopiossa hyvinvointialueen tiloissa. Kokoustilojen tulee olla esteettömiä. Saavutettavuuden lisäämiseksi mahdollistetaan etäosallistuminen. Tarvittaessa kokouksia voidaan järjestää kokonaan etäyhteyksin. Tapaamiskäytännöistä sovitaan ikäihmisten neuvoston ensimmäisessä tapaamisessa.

Neuvoston esityslistat ja pöytäkirjat viedään hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään Dynastyyh. Sieltä materiaalit julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kokousmateriaalit toimitetaan osallistujille pääsääntöisesti sähköisenä. Sähköisten materiaalien tulee olla saavutettavia.

Ikäihmisten neuvosto voi kutsua kokouksiinsa tarvittavia asiantuntijoita.

Kokouspalkkio ja matkakustannukset

Kokouksiin osallistuvat henkilöt saavat kokouspalkkiona 100 euroa/kokous ja puheenjohtaja 150 euroa/ kokous. Matkakustannukset korvataan kokouksiin ja mahdollisiin työryhmiin osallistuvien osalta.

Ikäihmisten neuvoston tehtävät

”Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä --- ikääntyneen väestön --- ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella”

Laki hyvinvointialueesta 32 § 2. mom.

Ikäihmisten neuvosto:

- Edistää ikäihmisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia hyvinvointialueen päätöksenteossa ja palveluissa. Erityisesti tulee huomioida ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain (980/2012) 11 § , jonka mukaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on otettava mukaan ikääntynyttä väestöä koskevan suunnitelman valmisteluun sekä sosiaalipalvelujen riittävyyden ja laadun arviointiin.
- Toimii sanansaattajana ikääntyneiden sekä heidän omaistensa ja päättäjien välillä.
- Tekee yhteistyötä kunnallisten vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa.
- Laatii vuosittain toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman sekä esityksen tarvittavasta toimintamäärärahasta.
- Laatii kannanottoja, lausuntoja, esityksiä, aloitteita ja ehdotuksia ikääntyneitä koskevissa asioissa.
- Järjestää toimintasuunnitelman mukaisesti esimerkiksi keskustelutilaisuuksia, seminaareja ja koulutuksia.
- Nimeää tarvittaessa edustajat eri työryhmiin.
- Tiedottaa toiminnastaan hyvinvointialueen tiedotuskanavissa.

Neuvoston jäsenen tehtävänä on osallistua aktiivisesti neuvoston toimintaan. Lisäksi hänen tulee toimia tiedonvälittäjänä edustamansa kunnallisen neuvoston ja taustajärjestön sekä hyvinvointialueen neuvoston välillä.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tehtävät

- Osoittaa neuvoston toiminnalle esteettömän kokoustilan (sähköisten tapaamisten mahdollistaminen, hybriditilat tms.)
- Huolehtii kokousten tarvitsemista järjestelyistä. Mikäli kokoukset vaativat sähköisiä laitteita, hyvinvointialue varmistaa ne osallistujille sekä kouluttaa niiden käyttöön.
- Järjestää tarvittaessa neuvontaa toiminnan tueksi.
- Antaa tarvittaessa apua kokousasioiden valmisteluun sekä osoittaa kokouksen sihteerin.
- Huolehtii, että kokouksessa on tarvittaessa yleisavustajia.
- Resursoi ikäihmisten neuvoston toimintaa taloudellisesti: kokoustilat, kokouspalkkiot, kokouksiin ja mahdolliseen työryhmätyöskentelyyn osallistuvien henkilöiden matkakustannukset, toimintamäärärahat toimintasuunnitelman mukaiseen muuhun toimintaan.

Hyvinvointialueen yhteyshenkilön tehtävät neuvostotyöskentelyn ja neuvoston kohderyhmän osalta

- Ohjaa ja neuvoo iäkkäitä henkilöitä ja heidän läheisiään ikäihmisiin liittyvissä kysymyksissä.
- Toimii iäkkäiden ihmisten äänen vahvistajana ja sillanrakentajana eri toimijoiden välillä.

- Toimii hyvinvointialueen ikäihmisten neuvoston sihteerinä (kokousten käytännön järjestelyt, esityslistan kokoaminen, pöytäkirjan pitäminen) ja valmistelee yhteistyössä ikäihmisten neuvoston kanssa toimielinten käsiteltäväksi ikäihmisten neuvoston nostamia esityksiä.
- Toimii linkkinä Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja alueella toimivien vanhusneuvostojen ja eläkeläisjärjestöjen välillä.

Vaikka tehtävä kuuluu hyvinvointialueelle, yhteyshenkilö on tehtävässään itsenäinen ja riippumaton, eikä tehtävään sisälly iäkkäiden palvelujen suunnitteluun ja päätösten valmisteluun liittyviä tehtäviä muuta kuin mitä edelle todettiin. Vammaisasiaan käytetään 30 % työajasta ja ikäihmisten asiaan 30 % työajasta.

Prosessin kuvaaminen

Laatija: Anne Aholainen, projektipäällikkö, osallisuus ja järjestöt, POSOTE20 -hanke

Kommenttikierrokset ja versiot:

Versio 0.1. Kommentointi: Maakunnallinen ikäihmisten neuvottelukunta (Pohjois-Savon liitto) Lausunnot kunnallisilta vammais- ja vanhusneuvostoilta: 4 vammaisneuvoston kommentointia, 6 ikäihmisten neuvoston kommentointia, 7 molempia toimintasääntöjä. 16 eri kunnasta. Versio 0.2. kirjoitettu lausuntojen pohjalta. Seuraavat asiat pohdittavaksi.

- Kolmessa lausunnossa toivottiin ikäihmisten neuvoston nimeksi vanhusneuvostoa, perusteena lakisääteisyys.
- Kahdessa lausunnossa toivottiin varajäseniä varsinaisille jäsenille.
- Useammassa lausunnossa tähdennettiin, että jäsenen tulee edustaa vammaisia henkilöistä (vammaisjärjestöt, pitkäaikaissairaiden järjestöt) tai vanhuksia (eläkeläisjärjestöjä). Jäsenet eivät saa olla luottamushenkilöitä eivätkä virkasuhteessa olevia henkilöitä.
- Kokouspalkkiot on määriteltävä lautakuntatasoiseksi. Avustajien palkkojen maksaminen? Matkakustannuksiin sisältyvät asiat määriteltävä

Vammaisasiahenkilöä pidettiin tarpeellisena. Useassa lausunnossa ehdotettiin perustettavaksi vanhusasiahenkilön tehtävä.

-
- Versio 0.2. Poliittinen seurantaryhmä 14.2.2022 Laaja johtoryhmä 16.2.2022 käsittelee toimintasäännöt ja lausunnoissa ehdotetut muutokset.
- Versio 0.3. Aluehallituksen hyväksyntä ja nimeämispyyntö 13.6.2022 → versio 1.0
- Versio 1.1 Nimeämiset kunnista ja päivitykset kuntien neuvostojen edustajien sekä eläkeläisjärjestöjen tapaamisessa 25.10.2022. Kokemukset nimeämisprosessista.
- Versio 1.2. Aluehallituksen hyväksyntä 14.11.2022.
- Versio 2.0 Päivitetty ikäihmisten neuvostossa 17.4.2024 -> Aluehallituksen hyväksyntä 27.5.2024.